

Heb

Chapter 11

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος
Inggih nanging iman ingkang-dipunajeng-ajeng dhasar perkawis-perkawis bukti
[G1510](#) [G1161](#) [G4102](#) [G1679](#) [G5287](#) [G4229](#) [G1650](#)
οὐ βλεπομένων.
boten ingkang-katingal
[G3756](#) [G0991](#)

Pracaya iku dhasaring samubarang kang kita arep-arep sarta cihnane samubarang kang ora katon.

- 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
wonten-ing punika amargi dipunseksekaken para tiyang-sepuh
[G1722](#) [G3778](#) [G1063](#) [G3140](#) [G3588](#) [G4245](#)

Awit iya marga saka pracaya iku para leluhur kita wus kaparingan paseksen.

- 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας, ῥήματι Θεοῦ, εἰς
Kanthi-iman kita-mangertos katata sang jaman-jaman sabda Gusti-Allah supados
[G4102](#) [G3539](#) [G2675](#) [G3588](#) [G0165](#) [G4487](#) [G2316](#) [G1519](#)
τὸ μὴ ἐκ φαινομένων, τὸ βλεπόμενον γεγονέναι.
sang boten saking ingkang-katingal sang katingal dados
[G3588](#) [G3361](#) [G1537](#) [G5316](#) [G3588](#) [G0991](#) [G1096](#)

Marga saka pracaya kita sumurup, manawa alam jembar iki wus katitahake dening sabdane Gusti Allah, temahan samubarang kang kita deleng iku wus tumitah saka kang ora bisa kita deleng.

- 4 Πίστει πλείονα θυσίαν, Ἴβελ παρά Κάϊν προσήνεγκεν τῷ
Kanthi-iman langkung-sae kurban Habel katimbang Kain nyaosaken dhateng-sang
[G4102](#) [G4119](#) [G2378](#) [G0006](#) [G3844](#) [G2535](#) [G4374](#) [G3588](#)
Θεῷ; δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς
Gusti-Allah lumantar ingkang kaseksekaken dados mursid maringi-paseksi tumrap sang
[G2316](#) [G1223](#) [G3739](#) [G3140](#) [G1510](#) [G1342](#) [G3140](#) [G1909](#) [G3588](#)
δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ; καὶ δι' αὐτῆς,
pisungung-pisungung panjenenganipun saking-sang Gusti-Allah lan lumantar punika
[G1435](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2532](#) [G1223](#) [G0846](#)
ἀποθανῶν, ἔτι λαλεῖ.
sampun-séda taksih ngandika
[G0599](#) [G2089](#) [G2980](#)

Marga saka pracaya Habel wus nyaosake kurban marang Gusti Allah kang luwih becik katimbang kurbane Kain. Marga saka iku banjur kaseksen manawa wong bener, amarga pisungunge ndadekake kepareng Gusti Allah sarta jalaran saka pracaya isih bisa ngucap sawise mati.

5	Πίστει Kanthi-iman G4102	Ἐνώχ Henokh G1802	μετετέθη, kapindhah G3346	τοῦ supados-boten G3588	μὴ boten G3361	ἰδεῖν ningali G3708	θάνατον, pejah G2288	καὶ lan G2532	οὐχ boten G3756
	ἠϋρίσκετο, dipunpanggihaken G2147	διότι amargi G1360	μετέθηκεν mindahaken G3346	αὐτὸν piyambakipun G0846	ὁ sang G3588	Θεός; Gusti-Allah G2316	πρὸ saderengipun G4253	γὰρ amargi G1063	
	τῆς sang G3588	μεταθέσεως, kapindhahanipun G3331	μεμαρτύρηται kaseksekaken G3140	εὐαρεστηκέναι sampun-damel-rena G2100	τῷ dhateng-sang G3588	Θεῷ. Gusti-Allah G2316			

Marga saka pracaya Henokh kapulung, supaya ora ngalami mati, sarta ora ketemu, jalaran wus kapulung dening Gusti Allah. Awit sadurunge kapulung, wus kaseksenan manawa ndadekake keparenging Allah.

6	χωρὶς tanpa G5565	δὲ nanging G1161	πίστεως, iman G4102	ἀδύνατον mokal G0102	εὐαρεστῆσαι. damel-rena G2100	πιστεῦσαι pitados G4100	γὰρ amargi G1063	δεῖ kedah G1163
	τὸν tiyang-ingkang G3588	προσερχόμενον sowan G4334	τῷ dhateng-sang G3588	Θεῷ, Gusti-Allah G2316	ὅτι bilih G3754	ἔστιν, Panjenenganipun-wonten G1510		
	καὶ lan G2532	τοῖς tiyang-tiyang-ingkang G3588	ἐκζητοῦσιν madosi G1567	αὐτὸν, Panjenenganipun G0846	μισθαποδότης males-ganjaran G3406	γίνεται. dados G1096		

Nanging manawa tanpa pracaya mokal yen ndadekake keparenging Allah. Jalaran sing sapa sowan marang ngarsane Gusti Allah iku kudu pracaya manawa Gusti Allah iku ana, sarta maringi ganjaran marang wong kang padha temen-temen ngupaya marang Panjenengane.

7	Πίστει Kanthi-iman G4102	χρηματισθεὶς, dipunpitedahaken G5537	Νῶε Nuh G3575	περὶ bab G4012	τῶν saking-sang G3588	μηδέπω durung-katingal G3369	βλεπομένων, perkawis-perkawis G0991		
	εὐλαβηθεὶς, kaliyan-ajrih G2125	κατεσκεύασεν ndamel G2680	κιβωτὸν prau G2787	εἰς dhateng-ing G1519	σωτηρίαν karahayon G4991	τοῦ saking-sang G3588	οἴκου bale-griya G3624		
	αὐτοῦ; panjenenganipun G0846	δι' lumantar G1223	ἧς ingkang G3739	κατέκρινεν ngukum G2632	τὸν sang G3588	κόσμον, jagad G2889	καὶ lan G2532	τῆς saking-sang G3588	κατὰ miturut G2596
	πίστιν iman G4102	δικαιοσύνης, kabeneran G1343	ἐγένετο dados G1096	κληρονόμος. ahli-waris G2818					

Marga saka pracaya Rama Nuh -- kalawan pitedahing Allah bab prakara kang durung kauningan -- kanthi setya damel prau kanggo nylametake kulawargane; lan marga saka pracaya iku panjenengane ngadili jagad lan kapesthekake tapi kabeneran, laras kalawan pracayane.

8	Πίστει Kanthi-iman G4102	καλούμενος, dipuntimbangali G2564	Ἀβραὰμ Abraham G0011	ὑπήκουσεν manut G5219	ἐξελεθεῖν medal G1831	εἰς dhateng-ing G1519	τόπον panggenan G5117	
	ὄν ingkang G3739	ἤμελλεν badhé G3195	λαμβάνειν nampi G2983	εἰς dhateng-ing G1519	κληρονομίαν, warisan G2817	καὶ lan G2532	ἐξῆλθεν, medal G1831	μὴ boten G3361
	ἐπιστάμενος mangertos G1987	ποῦ dhateng-pundi G4226	ἔρχεται. kesah G2064					

Marga saka pracaya Rama Abraham mbangun-turut, nalika katimbangan supaya bidhal menyang ing panggonan kang bakal ditampeni dadi pusakane, banjur bidhal mangka ora mirsa ing ngendi papan kang bakal kajujung.

- 9 Πίστει [G4102](#) Kanthi-iman
 παρώκησεν [G3939](#) manggon
 εἰς [G1519](#) dhateng-ing
 γῆν [G1093](#) tanah
 τῆς [G3588](#) saking-sang
 ἐπαγγελίας, [G1860](#) prajanji
 ὡς [G5613](#) kados
- ἄλλοτριαν, [G0245](#) tanah-ngamanca
 ἐν [G1722](#) wonten-ing
 σκηναῖς [G4633](#) tarub-tarub
 κατοικήσας [G2730](#) manggon
 μετὰ [G3326](#) sesarengan-kalijan
 Ἰσαὰκ [G2464](#) Iskak
 καὶ [G2532](#) lan
- Ἰακώβ, [G2384](#) Yakub
 τῶν [G3588](#) sang
 συνκληρονόμων [G4789](#) ahli-ahli-waris-bebarengan
 τῆς [G3588](#) saking-sang
 ἐπαγγελίας [G1860](#) prajanji
 τῆς [G3588](#) sang
 αὐτῆς; [G0846](#) sami

Marga saka pracaya iku panjenengane manggen ing tanah kang kaprasetyakake kaya-kaya ana ing tanah ngamanca sarta ana ing kono panjenengane dedalem ana ing tarub karo Iskak lan Yakub, kang padha ndherek dadi ahli warise tunggal prasetya iku.

- 10 ἐξεδέχετο [G1551](#) ngantos
 γὰρ [G1063](#) amargi
 τὴν [G3588](#) sang
 τοὺς [G3588](#) sang
 θεμελίου [G2310](#) pondasi
 ἔχουσιν [G2192](#) gadhah
 πόλιν, [G4172](#) kitha
 ἧς [G3739](#) ingkang
 τεχνίτης [G5079](#) arsitek
 καὶ [G2532](#) lan
- δημιουργὸς [G1217](#) ingkang-yasa
 ὁ [G3588](#) sang
 Θεός. [G2316](#) Gusti-Allah

Jalaran panjenengane ngantos-antos kutha kang atetales, kang karancang sarta kayasa dening Gusti Allah.

- 11 Πίστει [G4102](#) Kanthi-iman
 καὶ, [G2532](#) ugi
 αὐτῇ [G0846](#) piyambakipun
 Σάρρα [G4564](#) Sarah
 [στεῖρα], [G4723](#) [gabug]
 δύναμιν [G1411](#) daya
 εἰς [G1519](#) dhateng-ing
 καταβολὴν [G2602](#) nyandang
- σπέρματος [G4690](#) turun
 ἔλαβεν, [G2983](#) nampi
 καὶ [G2532](#) lan
 παρὰ [G3844](#) ngungkuli
 καιρὸν [G2540](#) wekdal
 ἡλικίας, [G2244](#) yuswa
 ἐπεὶ [G1893](#) amargi
 πιστὸν [G4103](#) setya
 ἠγγήσατο [G2233](#) nganggep
 τὸν [G3588](#) sang
- ἐπαγγειλάμενον.
 ingkang-sampun-prajanji
[G1861](#)

Marga saka pracaya, dalah Ibu Sara kaparingan kakiyatan nedhakake putra-wayah, sanadyan wus lungse ing yuswa; amarga ngugemi manawa kang maringi prasetya iku setya.

- 12 διὸ [G1352](#) mila
 καὶ [G2532](#) ugi
 ἀφ' [G0575](#) saking
 ἑνὸς, [G1520](#) satunggal
 ἐγεννήθησαν, [G1080](#) kalairaken
 καὶ [G2532](#) lan
 ταῦτα [G3778](#) runika
 νενεκρωμένου, [G3499](#) sampun-kados-pejah
 καθὼς [G2531](#) kados
- τὰ [G3588](#) sang
 ἄστρα [G0798](#) lintang-lintang
 τοῦ [G3588](#) saking-sang
 οὐρανοῦ [G3772](#) langit
 τῶ [G3588](#) ing-ing
 πλήθει, [G4128](#) kathahipun
 καὶ [G2532](#) lan
 ὡς [G5613](#) kados
 ἢ [G3588](#) sang
 ἄμμος [G0285](#) pasir
- ἢ [G3588](#) sang
 παρὰ [G3844](#) wonten-ing
 τὸ [G3588](#) sang
 χεῖλος [G5491](#) pinggir
 τῆς [G3588](#) saking-sang
 θαλάσσης, [G2281](#) seganten
 ἢ [G3588](#) sang
 ἀναρίθμητος. [G0382](#) tan-kenging-katang

Iya iku jalarane, dene saka wong siji, tur prasasat wong kang wus mati, sumebar tedhak turune, kaya lintang ing langit sarta kaya wedhi ing pinggir sagara kang tanpa wilangan cacaha.

- 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς
 Miturut iman séda runika-sadaya sadaya boten sampun-nampri sang
[G2596](#) [G4102](#) [G0599](#) [G3778](#) [G3956](#) [G3361](#) [G2983](#) [G3588](#)
- ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
 prajanji-prajanji nanging saking-tebih runika ningali lan salam lan lan
[G1860](#) [G0235](#) [G4207](#) [G0846](#) [G3708](#) [G2532](#) [G0782](#) [G2532](#)
- ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ
 ngakeni bilih tiyang-manca lan tiyang-neneka piyambakipun-sadaya wonten-ing
[G3670](#) [G3754](#) [G3581](#) [G2532](#) [G3927](#) [G1510](#) [G1909](#)
- τῆς γῆς.
 sang bumi
[G3588](#) [G1093](#)

Iku mau kabeh sedane sajroning pracaya, durung nganti nampani apa kang kaprasetyakake, mung mirsani saka kadohan lan ngawe-awe saka kadohan, sarta padha ngaken manawa dadi wong manca sarta wong neneka ana ing bumi iki.

- 14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα
 tiyang-tiyang-ingkang amargi makaten ngucap nedahaken bilih tanah-wutah-rah
[G3588](#) [G1063](#) [G5108](#) [G3004](#) [G1718](#) [G3754](#) [G3968](#)
- ἐπιζητοῦσιν.
 madosi
[G1934](#)

Jalaran wong kang ngucap mangkono iku nelakake, manawa padha kapengin ngupaya tanah wutah rah.

- 15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον, ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον
 lan menawi pancèn runika éngeti saking ingkang medal gadhah
[G2532](#) [G1487](#) [G3303](#) [G1565](#) [G3421](#) [G0575](#) [G3739](#) [G1545](#) [G2192](#)
- ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι;
 badhé wekdal wangsul
[G0302](#) [G2540](#) [G0344](#)

Mangka saupama padha ngengetana ing tanah wutah rah kang wus tinar, padha kagungan wektu kang ombèr kanggo kondur.

- 16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου; διὸ
 sarunika nanging langkung-sae ngersakaken punika inggih-punika kaswargan mila
[G3568](#) [G1161](#) [G2909](#) [G3713](#) [G3778](#) [G1510](#) [G2032](#) [G1352](#)
- οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι
 boten lingsem piyambakipun-sadaya sang Gusti-Allah Gusti-Allah dipunsebat
[G3756](#) [G1870](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2316](#) [G1941](#)
- αὐτῶν; ἠτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
 piyambakipun-sadaya sampun-nyawisaken amargi kangge-piyambakipun-sadaya kitha
[G0846](#) [G2090](#) [G1063](#) [G0846](#) [G4172](#)

Nanging saiki padha kapengin marang tanah wutah rah kang luwih becik, yaiku tanah wutah rah kaswargan. Mulane Gusti Allah ora lingsem sinebut Gusti Allahe, marga Panjenengane wus nyadhiyani kutha.

- 17 Πίστει προσεήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ; πειραζόμενος, καὶ τὸν
 Kanthi-iman sampun-nyaosaken Abraham sang Iskak kacobi lan sang
[G4102](#) [G4374](#) [G0011](#) [G3588](#) [G2464](#) [G3985](#) [G2532](#) [G3588](#)
- μονογενῆ προσέφερον, ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος
 ontang-anting nyaosaken tiyang-ingkang sang sang prajanji-prajanji sampun-nampri
[G3439](#) [G4374](#) [G3588](#) [G3588](#) [G1860](#) [G0324](#)

Marga saka pracaya Rama Abraham nalika kacoba, ngurbanake Iskak. Panjenengane, kang wus kaparingan prasetya, lila ngurbanake putrane ontang-anting,

- 18 πρὸς ὄν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται
tumrap ingkang dipunngandikakaken bilih Wonten-ing Iskak badhé-kasebat
[G4314](#) [G3739](#) [G2980](#) [G3754](#) [G1722](#) [G2464](#) [G2564](#)
- σοι σπέρμα;
kangge-panjenengan turun
[G4771](#) [G4690](#)

sanadyan marang panjenengane wus kapangandikakake: “Trah kang saka Iskak iku kang bakal kasebut turunira.”

- 19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν -- δυνατὸς ὁ Θεός,
ngetang bilih ugi saking tiyang-pejah nangekaken saged sang Gusti-Allah
[G3049](#) [G3754](#) [G2532](#) [G1537](#) [G3498](#) [G1453](#) [G1415](#) [G3588](#) [G2316](#)
- ὄθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ, ἐκομίσατο.
mila piyambakipun ugi wonten-ing pasemon nampi-wangsul
[G3606](#) [G0846](#) [G2532](#) [G1722](#) [G3850](#) [G2865](#)

Jalaran panjenengane manggali, manawa Gusti Allah kuwaos nangekake wong, sanadyan saka ing antarané wong mati. Sarta prasasat saka ing kono anggone nampeni wangsul putrane.

- 20 Πίστει καὶ περὶ μελλόντων, εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ
Kanthi-iman ugi bab ingkang-badhé-dhateng mberkahi Iskak sang Yakub lan
[G4102](#) [G2532](#) [G4012](#) [G3195](#) [G2127](#) [G2464](#) [G3588](#) [G2384](#) [G2532](#)
- τὸν Ἡσαῦ.
sang Esau
[G3588](#) [G2269](#)

Marga saka pracaya Rama Iskak anggone mberkahi marang Yakub sarta Esau kanthi mirsani kang bakal kalakon.

- 21 Πίστει Ἰακώβ, ἀποθνήσκων, ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ
Kanthi-iman Yakub séda piyambak-piyambak saking-sang putra-putra Yusuf
[G4102](#) [G2384](#) [G0599](#) [G1538](#) [G3588](#) [G5207](#) [G2501](#)
- εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου
mberkahi lan sujud wonten-ing sang pucuk saking-sang teken
[G2127](#) [G2532](#) [G4352](#) [G1909](#) [G3588](#) [G0206](#) [G3588](#) [G4464](#)
- αὐτοῦ.
panjenenganipun
[G0846](#)

Marga saka pracaya Rama Yakub, nalika ndungkap bakal sedane, mberkahi putrane Sang Yusuf sakarone, banjur sujud kanthi tumungkul in bongkoting lantaranane.

- 22 Πίστει Ἰωσήφ, τελευτῶν, περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν
Kanthi-iman Yusuf séda bab saking-sang medal saking-sang putra-putra
[G4102](#) [G2501](#) [G5053](#) [G4012](#) [G3588](#) [G1841](#) [G3588](#) [G5207](#)
- Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ
Israèl éngeti lan bab saking-sang balung-balung panjenenganipun
[G2474](#) [G3421](#) [G2532](#) [G4012](#) [G3588](#) [G3747](#) [G0846](#)
- ἐνετείλατο.
paring-dhawuh
[G1781](#)

Marga saka pracaya Sang Adipati Yusuf nalika ndungkap ing sedane martakake bab bakal budhale Banisrael sarta paring piweling bab layone.

- 23 Πίστει Μωϋσῆς, γεννηθεῖς, ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν
 Kanthi-iman Musa kalairaken dipundhelikaken tigang-wulan déning sang
[G4102](#) [G3475](#) [G1080](#) [G2928](#) [G5150](#) [G5259](#) [G3588](#)
- πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον; καὶ οὐκ
 tiyang-sepah panjenenganipun amargi sumerep éndah sang lare lan boten
[G3962](#) [G0846](#) [G1360](#) [G3708](#) [G0791](#) [G3588](#) [G3813](#) [G2532](#) [G3756](#)
- ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.
 ajrih sang dhawuh saking-sang Raja
[G5399](#) [G3588](#) [G1297](#) [G3588](#) [G0935](#)

Marga saka pracaya Nabi Musa, sawiyose, diumpetake dening rama-ibune lawase telung sasi, amarga padha nguni-ngani, manawa bayi iku bagus rupane sarta ora wedi marang prentahe Sang Prabu.

- 24 Πίστει Μωϋσῆς, μέγας γενόμενος, ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς
 Kanthi-iman Musa ageng dados nampik dipunsebat putra putri
[G4102](#) [G3475](#) [G3173](#) [G1096](#) [G0720](#) [G3004](#) [G5207](#) [G2364](#)
- Φαραώ;
 Pir'un
[G5328](#)

Marga saka pracaya Nabi Musa nalika wus diwasa ora karsa sinebut putrane Sang Prabu Pringon,

- 25 μᾶλλον ἐλόμενος συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ
 langkung-milih milih nandhang-sangsara-sesarengan kaliyan-sang umat saking-sang
[G3123](#) [G0138](#) [G4778](#) [G3588](#) [G2992](#) [G3588](#)
- Θεοῦ, ἧ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν;
 Gusti-Allah katimbang sawetawis gadhah dosa kanikmatanipun
[G2316](#) [G2228](#) [G4340](#) [G2192](#) [G0266](#) [G0619](#)

jalaran panjenengane milaur nandhang sangsara karo umate Gusti Allah, katimbang karo ngraosake kamuktening dosa sawatara mangsa

- 26 μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος, τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν, τὸν
 langkung-ageng kasugihan ngangger saking-sang Mesir raja-brana sang
[G3173](#) [G4149](#) [G2233](#) [G3588](#) [G0125](#) [G2344](#) [G3588](#)
- ὄνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ; ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.
 panacad saking-sang Kristus mirsani amargi dhateng-ing sang ganjaran
[G3680](#) [G3588](#) [G5547](#) [G0578](#) [G1063](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3405](#)

sarta ngangger, manawa karemehake amarga saka Sang Kristus iku kasugihan kang luwih gedhe tinimbang karo sakehing rajabranane tanah Mesir, awit kang ditenga iku kanugrahan.

- 27 Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεῖς τὸν θυμὸν τοῦ
 Kanthi-iman nilar Mesir boten ajrih sang bebendu saking-sang
[G4102](#) [G2641](#) [G0125](#) [G3361](#) [G5399](#) [G3588](#) [G2372](#) [G3588](#)
- βασιλέως; τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων, ἐκαρτέρησεν.
 Raja sang amargi tan-katingal kados ningali tetep
[G0935](#) [G3588](#) [G1063](#) [G0517](#) [G5613](#) [G3708](#) [G2594](#)

Marga saka pracaya mulane banjur nilar tanah Mesir, ora ajrih marang dukane Sang Prabu, awit tansah mantep mbetahake prasasat mirsani apa kang ora katon.

28 Πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ
 Kanthi-iman sampun-nglampahi sang Paskah lan sang ngoseraken saking-sang
[G4102](#) [G4160](#) [G3588](#) [G3957](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4378](#) [G3588](#)

αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὄλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγη
 rah supados boten sang ingkang-mejahi sang pembarièngan dempal
[G0129](#) [G2443](#) [G3361](#) [G3588](#) [G3645](#) [G3588](#) [G4416](#) [G2345](#)

αὐτῶν.
 piyambakipun-sadaya
[G0846](#)

| Marga saka pracaya panjenengane mranata Paskah sarta pangepyuring getih, supaya anak-anak pambarep aja nganti kagepok dening kang nenumpes.

29 Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς;
 Kanthi-iman nyabrang sang Abrit Seganten kados lumantar garing siti
[G4102](#) [G1224](#) [G3588](#) [G2063](#) [G2281](#) [G5613](#) [G1223](#) [G3584](#) [G1093](#)

ἣς πεῖραν λαβόντες, οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.
 ingkang coban nampi tiyang-tiyang Mesir kelelep
[G3739](#) [G3984](#) [G2983](#) [G3588](#) [G0124](#) [G2666](#)

| Marga saka pracaya wong-wong iku padha ngliwati Sagara Abang kaya lumaku ing dharatan, mangka wong-wong Mesir padha klelep, nalika padha nyoba mangkono uga.

30 Πίστει τὰ τεῖχη Ἰεριχῶ ἔπεσαν, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ
 Kanthi-iman sang tembok-tembok Yerikho ambruk dipunubengi salaminipun pitu
[G4102](#) [G3588](#) [G5038](#) [G2410](#) [G4098](#) [G2944](#) [G1909](#) [G2033](#)

ἡμέρας.
 dinten
[G2250](#)

| Marga saka pracaya baluwartine kutha Yerikho padha jugrug, sawise diubengi pitung dina lawase.

31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη, οὐ συναπώλετο τοῖς
 Kanthi-iman Rahab sang wanita-tuna-susila boten tiwas-sesarengan kaliyan-tiyang-tiyang
[G4102](#) [G4460](#) [G3588](#) [G4204](#) [G3756](#) [G4881](#) [G3588](#)

ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.
 ingkang-mbangkang sampun-nampi para telik-sandi kanthi tentrem
[G0544](#) [G1209](#) [G3588](#) [G2685](#) [G3326](#) [G1515](#)

| Marga saka pracaya Rakhab, wong wadon tuna-susila, ora katut katumpes bareng karo wong-wong duraka, amarga wus nampani para telik iku kalawan becik.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω? ἐπιλείψει με γὰρ, διηγούμενον ὁ
 Lan punapa malih kawula-matur badhé-tèlas kawula amargi nyariosaken sang
[G2532](#) [G5101](#) [G2089](#) [G3004](#) [G1952](#) [G1473](#) [G1063](#) [G1334](#) [G3588](#)

χρόνος, περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυίδ τε, καὶ Σαμουὴλ, καὶ
 wekdal bab Gidèon Barak Simson Yefta Daud ugi lan Samuèl lan
[G5550](#) [G4012](#) [G1066](#) [G0913](#) [G4546](#) [G2422](#) [G1138](#) [G5037](#) [G2532](#) [G4545](#) [G2532](#)

τῶν προφητῶν;
 para nabi
[G3588](#) [G4396](#)

| Sarta apa maneh sing kudu dakpratelakake? Jalaran aku bakal kakurangan wektu, manawa aku arep nyritakake bab Hakim Gidheon, Barak, Simson, Yefta, Sang Prabu Dawud lan Nabi Samuel sarta para nabi,

33 οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην,
 ingkang lumantar iman nelukaken krajan-krajan nglampahi kabeneran
[G3739](#) [G1223](#) [G4102](#) [G2610](#) [G0932](#) [G2038](#) [G1343](#)

ἐπέτυχον ἐπαγγελίων, ἔφραξαν στόματα λεόντων;
 pikantuk prajanji-prajanji nutup cangkem-cangkem singa-singa
[G2013](#) [G1860](#) [G5420](#) [G4750](#) [G3023](#)

kang marga saka pracaya wus nelukake nagara-nagara, nindakake pangadilan, nampani apa kang wis kaprasetyakake, mbungkem cangkeme singa-singa,

34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ
 nyirep daya latu oncat cangkem-cangkem pedhang dipunkiyataken saking
[G4570](#) [G1411](#) [G4442](#) [G5343](#) [G4750](#) [G3162](#) [G1412](#) [G0575](#)

ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν
 gerah dados kiyat wonten-ing perang bala ngalahaken
[G0769](#) [G1096](#) [G2478](#) [G1722](#) [G4171](#) [G3925](#) [G2827](#)

ἀλλοτρίων.
 ngamanca
[G0245](#)

nyirep geni kang mulad-mulad. Wong iku padha oncat saka landhepe pedhang, wus tanpa kakuwatan sajrone nandhang apes, wus padha dadi santosa ing sajroning paprangan sarta wus ngundurake wadyabalaning mungsuh.

35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν;
 nampi para-wanita saking wungu para tiyang-pejah piyambakipun-sadaya
[G2983](#) [G1135](#) [G1537](#) [G0386](#) [G3588](#) [G3498](#) [G0846](#)

ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν,
 tiyang-sanès nanging dipunsiksani boten nampi sang panebasan
[G0243](#) [G1161](#) [G5178](#) [G3756](#) [G4327](#) [G3588](#) [G0629](#)

ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν.
 supados langkung-sae wungu pikantuk
[G2443](#) [G2909](#) [G0386](#) [G5177](#)

Para ibu nampani maneh wong-wonge sing wis mati, jalaran padha ditangekake. Nanging wong-wong liyane padha milaur dipilara sarta ora gelem diluwari, supaya padha tanpa patangen kang luwih becik.

36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων, πείραν ἔλαβον; ἔτι, δὲ
 tiyang-sanès nanging panggodha lan gebagan coban nampi malih nanging
[G2087](#) [G1161](#) [G1701](#) [G2532](#) [G3148](#) [G3984](#) [G2983](#) [G2089](#) [G1161](#)

δεσμῶν καὶ φυλακῆς.
 blunggu lan pakunjaran
[G1199](#) [G2532](#) [G5438](#)

Ana maneh kang dipoyoki sarta disapu, malah ana kang dibanda sarta dikunjara.

37 ἐλιθάσθησαν, Πέπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης
 dipunbenturi-watu dipuncoba dipungergàji wonten-ing pejah pedhang
[G3034](#) [G3985](#) [G4249](#) [G1722](#) [G5408](#) [G3162](#)

ἀπέθανον; περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν,
 séda ngumbara wonten-ing wulu-wedhus wonten-ing wedhus kulit
[G0599](#) [G4022](#) [G1722](#) [G3374](#) [G1722](#) [G0122](#) [G1192](#)

ὕστεροῦμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι;
 kakurangan kasangsaran katindhes
[G5302](#) [G2346](#) [G2558](#)

Padha dibenturi watu, digraji, dipateni kalawan pedhang; wong-wong iku padha nglembara kalawan manganggo lulang wedhus gembel lan lulang wedhus jawa, padha kacingkrangan, disangsara sarta dikaniaya.

- 38 ὦν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος; ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι,
ingkang boten pantes pantes sang jagad wonten-ing ara-ara-samun ngumbara
[G3739](#) [G3756](#) [G1510](#) [G0514](#) [G3588](#) [G2889](#) [G1909](#) [G2047](#) [G4105](#)
- καὶ ὄρεσιν, καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς.
lan redi-redi lan guwa-guwa lan sang longan-longan saking-sang siti
[G2532](#) [G3735](#) [G2532](#) [G4693](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3692](#) [G3588](#) [G1093](#)

Donya iki ora pantes tumrap wong-wong iku. Padha nglambrang ana ing pasamunan sarta ing pagunungan, sajroning guwa-guwa sarta ing luweng-luwenging bumi.

- 39 Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ
Lan punika-sadaya sadaya kaseksekaken lumantar sang iman boten
[G2532](#) [G3778](#) [G3956](#) [G3140](#) [G1223](#) [G3588](#) [G4102](#) [G3756](#)
- ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν;
nampi sang prajanji
[G2865](#) [G3588](#) [G1860](#)

Sarta wong iku kabeh padha ora tanpa apa kang kaprasetyakake iku, sanadyan pracayane wus aweh paseksen kang becik tumrap wong-wong iku.

- 40 τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προβλεψαμένου,
saking-sang Gusti-Allah tumrap kita langkung-sae satunggaling sampun-nyawisaken
[G3588](#) [G2316](#) [G4012](#) [G1473](#) [G2909](#) [G5100](#) [G4265](#)
- ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.
supados boten tanpa kita dipunsampurnakaken
[G2443](#) [G3361](#) [G5565](#) [G1473](#) [G5048](#)

Jalaran Gusti Allah wus nyadhiyani kang luwih becik tumrap kita; tanpa kita wong-wong iku ora bisa tumeka ing kasampurnan.